

A l'antiga Grècia era normal que els nois púbers de classe alta tinguessin un mentor amb el qual, entre altres coses, mantenien relacions de tipus sexual. Ara això ens semblaria una cosa terrible. En el fons, el bé i el mal són conceptes exclusivament culturals?

—Algú sap què en pensaven, aquests nens? Algun va escriure un llibre explicant-ho? Els éssers humans estem molt influïts per la cultura, però l'evolució psicosexual és força estable al llarg del temps. Per exemple, els nens sempre han tingut una etapa exhibicionista en què fas trompa-trompa i culet-culet i després una etapa en què apareix el pudor i busquen intimitat. Les etapes evolutives existeixen i la teva evolució psicosexual és només teva. Quan algú hi interfereix li està generant una situació molt inadequada per al seu benestar.

—**Hi ha nens més vulnerables que altres?**

—Sí, però si tens set anys i una persona de confiança et diu que ets meravellosa, supersimpàtica i que prefereix estar amb tu que amb altres persones, quan abusa de tu és molt difícil que puguis entendre que t'està fent mal, encara que no t'agradi.

—**Els adolescents ja saben què és el sexe. També els costa identificar que estan sent agredits?**

—A catorze anys, una edat en què sembla que ja saps com funciona el món, la susceptibilitat depèn molt del nivell de confiança i dels secrets que tingui el nen amb l'abusador. Si un adult li diu "ja et passo jo el tabac", s'estableix entre ells una complicitat diferent, com de col·legues. L'adolescent entra en una zona de desprotecció i l'agressor se n'aprofita. L'abús sexual és sobretot un abús de poder.

—**De vegades els pederastes són desconeguts i sovint arriben als nens a través d'internet. Com s'ho fan?**

—El risc de patir abusos a través d'internet comença a dotze anys, quan es comencen a utilitzar les xarxes socials. Per exemple, a través dels jocs amb jugadors múltiples, on hi ha agressors amb perfils falsos que no s'atreixeixen a abusar de cara. Comencen fent xats privats amb els noiets i acaben demanant-los fotos. Si n'aconsegueixen una que sigui una mica compromesa, ja els poden fer xantatge per aconseguir-ne més. El

PILAR POLO

«La pederàstia no és fruit d'una malaltia sinó d'una perversió»

L'escàndol de pederàstia múltiple que ha esquitxat l'escola Maristes Sants-Les Corts genera moltes preguntes. El centre va actuar negligentment? Per què la Fiscalia de Menors no va actuar contra un pederasta confés? Estan prou protegits els nostres nens? Pilar Polo, psicòloga de la Fundació Vicky Bernadet –que ofereix atenció especialitzada a víctimes d'abús sexual infantil– ens explica com es poden prevenir aquestes agressions i com cal afrontar-les un cop hagin succeït.

*Entrevista d'Àstrid Bierge
Fotografies de Jordi Play*

patiment és enorme. A més, cal tenir en compte que el *bullying* escolar es fa molt sovint amb fotos de contingut sexual que acaben corrent per tot l'institut.

—Per tant, perquè hi hagi abús sexual no cal que hi hagi contacte físic.

—Exactament, i jo sempre ho il·lustro amb un cas real que vaig tractar. Era una nena de dotze anys que mai havia pogut dutxar-se, vestir-se o desvestir-se tranquil·la perquè el seu pare entrava a l'habitació o al lavabo a mirar-la i a fer-li comentaris altament sexuals. La situació va arribar a ser tan incòmoda que li demanava, al seu germà de nou anys, que fes guàrdia al passadís per avisar-la quan arribés el pare per sortir de la dutxa. No la va tocar mai, però ella no havia conegut la intimitat. El pare no li permetia decidir sobre el seu cos ni la seva sexualitat, ni tampoc gaudir-ne. És un abús sexual per molt que no hi hagi contacte, perquè el més important no

és què t'han fet sinó com t'has sentit. No n'hi ha, d'abusos petits. Tots tenen conseqüències. Conec noies que no suporten estar despullades davant la seva parella o dutxar-se amb ella perquè relacionen la nuesa amb la brutícia.

—Hi ha nens que rebutgen l'agressor a la primera?

—Sí, és clar. I de fet, quan de vegades es diu que una agressió ha estat “un tema puntual”, és perquè l'abusador ha escollit un nen que té eines per rebutjar-lo.

—Per què a les víctimes els costa tant explicar-ho?

—Hi ha dos motius principals. Un és el sentiment de culpa. Quan un nen comença a patir un abús, l'agressor li fa saber que, si allò ha passat, és perquè ell era allà. I si hi era és perquè volia ser-hi. El fet que els nens siguin egocèntrics encara reforça més el sentiment que ells han provocat la situació. “Jo hi era, i a més hi torno, perquè no m'agrada el que

em fa aquesta persona però m'agrada estar amb ella”.

—De fet, una víctima d'un dels professors denunciats en el cas de l'escola Maristes afirma que estava partit per la meitat: d'una banda se sentia afortunat pel fet de ser el preferit del professor i de l'altra sentia que el que li feia no estava bé.

—És clar, perquè els agressors no sempre tenen conductes abusadores, es guanyen els nens amb afecte. Quan hi ha violència pel mig els costa menys explicar-ho perquè detecten més fàcilment que els estan fent mal.

—I el segon motiu pel qual no ho expliquen?

—La vergonya. Quan l'abús es cronifica, els nens acaben sabent que aquesta conducta sexual no és l'habitual, i parlar de sexualitat diferent fa vergonya. També cal remarcar que és difícil que les víctimes parlin d'un tema si no se'ls dóna l'oportunitat. Si no se'n parla és molt difícil que ells en parlin. Quan fem tallers als centres i expliquem què és l'abús, quasi sempre hi ha un cas en què un dels nens acaba anant a parlar amb l'educador per explicar-li que allò també li ha passat a ell.

—Abans que als pares?

—Depèn. Mira, dels vuit mil casos que hem tractat durant aquests deu últims anys a la Fundació, en un 40% l'abusador era la figura paterna. Però quan no és així, igualment als nens els pot costar explicar-ho als pares. Guarden silenci com un acte d'amor per protegir-los, per no fer-los patir. Per això nosaltres diem que un nen protegit és un nen amb moltes mirades, perquè segons els contextos es pot comportar de maneres molt diferents, i per tant és important que molta gent de confiança els pugui mirar. Així se'n pot tenir la fotografia completa. A més, si tenen confiança en molta gent, poden escollir a qui prefereixen explicar que han patit un abús. Per exemple, els adolescents són molt fidels amb els amics, però també són molt savis i tenen claríssim quan un amic ho està passant malament i quan una cosa no es pot callar. Sovint són ells qui els ajuden.

—Els pares no alerten prou els nens d'aquest perill?

—Se'ls diu molt que no agafin caramels d'estranyos i que no vagin amb ells, i ja està bé, però cal tenir en compte que →

→ en una gran majoria de casos l'abusador sexual és un conegut. A banda de prevenir-los dels desconeguts, cal ensenyar-los que tenen dret a dir que no i a explicar tot el que els passa. Que els secrets no existeixen, que ningú pot imposar-los silenci.

—Hi ha alguna manera d'identificar una víctima?

—El problema és que no hi ha una síndrome de nen abusat. Cada persona expressa el seu malestar d'una manera diferent i no hi ha ni un sol símptoma que sigui exclusiu de l'abús. El comportament d'un nen abusat es pot confondre amb el d'un nen que pateix *bullying*, amb la rebel·lia pròpia de l'adolescència, amb el dolor per la separació dels pares, etc. Ara bé, és important incloure l'abús com una de les explicacions possibles dels comportaments inusuals d'un nen. També és veritat que hi ha víctimes que no mostren cap símptoma.

—Saben amagar-ho molt bé?

—Sí, o tenen estratègies personals que els permeten anar tirant. Per exemple, alguns són capaços de separar l'abús dels estudis i continuar rendint.

—Quines són les conseqüències d'haver patit abusos sexuals?

—Són molt variades, però allò que marcarà les conseqüències té molt a veure amb la reacció de la persona a qui ho expliquen per primer cop. Si no se'ls dóna suport, o bé posant-los en dubte o bé dient-los que val més no fer-hi res perquè ja ha passat, les conseqüències poden ser molt greus. Les persones que no han pogut fer net tenen dificultats per confiar en la resta del món i poden tenir problemes sexuals. O rebutgen el sexe o només saben donar a través del sexe.

—De vegades les víctimes s'acaben convertint en pederastes...

—Això pot passar precisament quan una persona no ha posat nom a allò que li ha passat i no ha rebut l'ajuda adequada. Per això és molt important explicar-ho, es tingui l'edat que es tingui.

—Hi ha un punt en què una persona adulta fa un clic i entén que va ser agredida?

—No sempre és possible. Primer perquè hi ha víctimes que bloquegen els records i els obliden, fins i tot si han patit l'abús quan ja eren adolescents. És

un mecanisme per evitar el patiment. En altres casos, la seva vida ha estat tan complicada en tots els sentits, que consideren els abusos sexuals com una cosa més, sense pensar que potser van ser el desencadenant de la resta dels seus problemes. És molt probable que gràcies a la publicitat que ha adquirit el cas dels Maristes, en els propers mesos, molta gent pugui fer aquesta connexió i demanar ajuda.

—Com es pot protegir els nens?

—Amb sentit de protecció. Per exemple, nosaltres elaborem protocols pensats perquè els centres amb nens redueixin al màxim els riscos. Per exemple, sempre és millor que hi hagi una entrada externa per als proveïdors perquè no passin pel mig del centre. Al pati, si hi ha veïns que puguin veure els nens, cal pensar com han de sortir a fer jocs d'aigua perquè hi ha veïns que no controlen i que podrien fer-los fotos. Cal que cada centre reflexioni sobre les seves pròpies instal·lacions, identificant els espais i racons de més risc. Una persona que treballa amb un nen és la seva guardadora. Amb unes regles que determinin

què es pot fer i què no, no només els nens queden més protegits sinó també els professionals.

—Perquè no es pugui sospitar d'ells injustificadament?

—És clar. Per exemple, sovint alguns mestres, com els de música, tenen els mòbils dels seus alumnes i s'hi comuniquen per Whatsapp per quedar. És lògic, però no cal que mantinguin converses privades, es pot crear un grup amb els pares del nen, així cada cop que el mestre li escrigui els pares també ho veuran. Cal que l'escola marqui unes línies d'actuació i que els pares les coneguin. La transparència és imprescindible.

—En el cas de Joaquín Benítez, que va originar l'escàndol, la Fiscalia de Menors va arxivar el cas perquè el menor que ho havia explicat no va voler posar una denúncia. L'agressor va poder anar a treballar de monitor a una piscina! A banda dels protocols interns i de la transparència, calen més mesures legals per protegir els nens?

—Si a la Fiscalia li va arribar la confessió de l'agressor i no hi va fer res, té una gran responsabilitat en el cas.

—I l'escola no? Davant d'un cas així, els centres no haurien d'estar legalment obligats a comunicar a tots els pares el que ha passat per si els seus fills també n'han estat víctimes?

—No sé si hi haurien d'estar obligats, però crec que a partir d'ara els centres amb prestigi seran els més transparents. De risc zero, no n'hi ha, però el plus de qualitat serà la transparència.

—En aquest cas no n'hi ha hagut...

—Com tampoc n'hi ha hagut en molts altres casos. Les institucions acostumen a tenir la mateixa dinàmica que una família. La merda s'amaga sota la catifa.

—Parlem dels agressors. Com és el perfil d'un pederasta?

—La majoria són persones manipuladores i controladores, per això costa descobrir-los. I normalment tenen la confiança dels pares.

—Estan malalts?

—No. La pederàstia no és fruit d'una malaltia sinó d'una perversió.

—Quina és la diferència?

—Una malaltia controla la teva vida sense que tu puguis fer res per evitar estar malalt. La perversió és una manera de controlar una altra persona per obtenir-ne beneficis sense que t'importi el cost que li comporta.

—A l'entrevista que Joaquín Benítez va concedir a *El Periódico*, deia que havia estat "superior a ell".

—Són molt pocs els que tenen un impuls inevitable, però si és el cas, és molt simple: si tu no vols caure en la temptació, no busquis una professió que et permeti estar a prop del teu objecte de desig. Un pedòfil pot masturbar-se tant com vulgui pensant en nens. Ningú no entrarà en un terreny que pertanyi a la fantasia. En el moment en què consumeix pornografia infantil es converteix en un pederasta i està cometent un delictes, perquè algú ha hagut de fer aquelles fotos o vídeos de manera abusiva.

—Al Canadà fins i tot està prohibida la pornografia infantil amb dibuixos o imatges fetes per ordinador. Les persones són responsables dels seus actes, i més encara si afecten els altres, però no dels seus desitjos. Ni són voluntaris ni fan mal a ningú...

—El problema és que la majoria de pedòfils acaben actuant. A més, la majoria de pederastes no són pedòfils.

—Ah no?

—No. Quan un senyor ha abusat de la seva filla i s'espera trenta anys per abusar de la seva néta, el seu comportament no és inevitable ni impulsiu. Senzillament pensa que aquestes persones són seves i que en pot fer el que vulgui. Els pederastes són conscients del que fan, per això manipulen i demanen secret. Si fossin malalts no ho podrien evitar i cometrien els abusos de qualsevol manera.

—És comú que reconeixin que han actuat malament?

—Els costa molt. Per poder acceptar-te com a persona has de pensar que allò que fas no és dolent. En el cas que acabis a la presó, passat un temps, molts ho acaben reconeixent.

—Un cop ho han reconegut, com es pot intentar fer que una persona així aprengui a controlar-se?

—Excepte amb les seves víctimes, acostumen a ser persones empàtiques. En una de les sessions que vaig fer a la presó amb un grup de pederastes, portava el dit embenat i es van preocupar molt per la meua ferida. Amb les seves víctimes, però, consideren que el seu benefici particular està per sobre de tot. Han d'arribar a entendre que això no pot ser així. El camí és molt difícil, però en alguns casos, en pocs, és possible que el puguin recórrer. •

El Temps

Nova maqueta

Nous opinants

Nou format

Nou Temps

Ja al teu quiosc

Per fer-te
subscriber entra a
www.eltmps.cat
escriu-nos a
[subscripcions@
eltmps.cat](mailto:subscripcions@eltmps.cat)
o telefona al
902131025.

Us atendrem de
9.00 a 14.00 hores